

Aan de leden van de gemeenteraad
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer
2891386

Datum
12 mei 2022

Contactpersoon
Joost Spithoven

Onderwerp
Informatiebrief gemeenteraad

Geachte leden van de gemeenteraad,

Gedurende de raadsperiode 2018 – 2022 bent u op diverse momenten geïnformeerd over- en betrokken bij het wijk- en gebiedsgericht werken. Het was de bedoeling om tijdens de informatiemarkt in het eerste kwartaal van 2022 de laatste terugkoppeling te verzorgen over de stand van zaken rond gebiedsgericht werken. Vanwege een volle agenda was daar geen gelegenheid meer voor. Via deze brief doen wij in het kort verslag van vier jaar gebiedsgericht werken, de bereikte resultaten en de doorontwikkeling van deze manier van werken.

1. GGW aan begin en eind van de collegeperiode

In het coalitieakkoord “Groene stad met Lef!” 2018-2022 geven wij aan integraal gebiedsgericht te willen werken. Dit is vertaald in de bestuursopdracht “doorontwikkeling gebiedsgericht werken”, die in september 2018 is vastgesteld. Op basis van deze bestuursopdracht is gebiedsgericht werken met het maken van wijkplannen en uitvoeringsprogramma’s van start gegaan.

Zoals in de visie is verwoord is de aanpak erop gericht om de volgende doelen te bereiken:

- participatie beter vormgeven en betrokkenheid inwoners versterken;
- vergroten van de betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid over een gebied bij medewerkers;
- maatwerk bieden voor een gebied;

- gemeente is één gezicht naar buiten;
- efficiënter en planmatiger werken.

Medio oktober 2020 hebben wij besloten om de doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken weer een paar stappen verder te brengen. Op basis van dit besluit zijn concrete stappen gezet richting begin 2022 met de vorming van fysieke gebiedsteams en de opzet van gebiedstafels voor de vijf gebieden: Alphen West, Ridderveld, Alphen Centrum, Rijnwoude en Boskoop.

2. Bereikte resultaten in vier jaar tijd

Er is de afgelopen jaren een gebiedsgerichte aanpak tot stand gebracht voor deze vijf gebieden waarbij gebiedsadviseurs, projectmedewerkers en omgevingsvakmannen initiatieven ophalen, signalen van buiten naar binnen brengen, netwerken, verbinden en uitvoering geven aan de gebiedsgerichte wijze van werken. Met deze gebiedsgerichte aanpak willen we als gemeente met maatwerk een bijdrage leveren aan het dichterbij elkaar brengen van overheid, maatschappelijke organisaties en inwoners, bijdragen aan toekomstbestendige en vitale buurten en inspelen op de veranderende samenleving.

In elk gebied zijn professionals overleggen tot stand gekomen. De gebiedsadviseurs van het team Wijken & Kernen zitten dit overleg voor, waarin een aantal partners deelnemen. Het betreffen de wijkagenten, de wijk-BOA's, welzijnsinstelling Participe, sociale partner Tom in de Buurt en medewerkers van het Serviceplein.

Een aantal medewerkers van het Serviceplein werkt inmiddels op gebiedsniveau samen met professionals van "Go! for jeugd", Tom in de buurt en Participe. Aanvankelijk gestart vanuit de werktitel Het Lokaal. Nu zijn er per gebied 'Verdeeltafels' ingericht waar deze professionals met elkaar de meervoudige ondersteuningsvragen van inwoners delen, die bij deze vier organisaties bekend zijn. Iedere Verdeeltafel heeft een eigen plek in de wijk:

- Alphen Noord bij de Stichting Vrouw;
- Alphen Centrum komt in de nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA) aan de Briljantstraat (en huist voorlopig elders en op het stadhuis);
- Alphen West komt in de MFA Kerk en Zanen (na de verbouwing);
- Boskoop in het Oude Raadhuis;
- Rijnwoude in MFA de SOM in Hazerswoude Rijndijk.

Het gaat dus om een netwerksamenwerking vanuit de gebieden op locaties die laagdrempelig zijn voor inwoners. Op basis daarvan worden afspraken gemaakt wie actie onderneemt.

Met georganiseerde inwoners overleggen wordt twee keer per jaar bestuurlijk overleg gevoerd. Een groot aantal van de georganiseerde inwoners heeft een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente ondertekend.

Een leefbaarheidsbudget ondersteunt initiatieven van inwoners. De georganiseerde inwoners- en dorpsoverleggen en belangenverenigingen krijgen hieruit een bijdrage ter ondersteuning van hun activiteiten.

Het project bijdrage groen-blauwe schoolpleinen is eveneens onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak. Voortgekomen uit een raadsbrede aanvaarde motie. Basisscholen en middelbare scholen in Alphen aan den Rijn kunnen een bijdrage krijgen voor de aanleg van een groenblauw schoolplein. Een schoolplein met (eetbaar) groen en water (groenblauw) heeft veel voordelen voor de ontwikkeling van een kind. Het is gezond en maakt kinderen spelenderwijs bekend en vertrouwd met de natuur. Het biedt een plek die uitnodigt tot spel en buitenlessen. Om de schoolpleinen te vergroenen zijn er twee mogelijkheden aangeboden: een aanbod van vergroeningsacties in natura, dan wel een financiële bijdrage van € 5.000 per school. De gebiedsadviseurs versterken en ondersteunen inwonersinitiatieven met behulp van het 'initiatievenkompas'. Het dorpsoverleg Hazerswoude-Rijndijk Oost kwam met een initiatief voor de aanleg van een fontein. Dit is met behulp van het kompas verder georganiseerd samen met de betrokken inwoners.

De buurtpreventie projecten, WhatsApp buurtpreventie groepen en het gerealiseerd dekkend netwerk van AED's dragen zeker bij aan de veiligheid beleving en leefbaarheid in de buurten, wijken en dorpen. Voorbeeld waar deze initiatieven in samenhang gerealiseerd zijn is Reijerskoop in Boskoop: WhatsApp buurtpreventie groep met een BuurtAED die onderdeel uitmaakt van het dekkend netwerk AED. Hiervoor is door de gemeenteraad een incidenteel budget van € 75.000 beschikbaar gesteld.

Er is ervaring opgedaan met verschillende wijzen van domein overstijgend samenwerken aan een maatschappelijk thema binnen één gebied. Zo is er voor de Snijdelwijk een integrale aanpak tot stand gekomen, waarbij het aanvankelijke startpunt veiligheid en jeugdoverlast in de wijk was. Daarop zijn maatschappelijke doelstellingen geformuleerd en de juiste maatschappelijke partners bijeengebracht, met name gericht op de jeugd. Uit de evaluatie van deze aanpak blijkt dat verbreding nodig is naar andere maatschappelijke thema's. Dit vraagt om een herbezinning op de partners, die hiervoor weer aan tafel nodig zijn.

Er is gebiedsregie tot stand gebracht in de Edelstenenbuurt, één van de buurten in Alphen aan den Rijn die met langdurige aandacht wordt ondersteund. De partijen werken intensief samen om de zorgvragende inwoners te ondersteunen en te werken aan een leefbare en veilige buurt. Er is gewerkt met twee gebiedswethouders (wijk Hoorn in Alphen aan den Rijn en de dorpen Koudekerk aan den Rijn en Zwammerdam). Voor de andere gebieden is de coördinerend wethouder gebiedsgericht werken verantwoordelijk geweest. In het college zijn de ervaringen gedeeld, met name voor wat betreft de afstemming met de vak wethouders.

Er zijn wijkplannen en uitvoeringsplannen gemaakt per dorp en gebied die aflopen in 2022 en een vervolg krijgen via de gebiedstafels. Aan de gebiedstafels gaat gestart worden met het uitwerken van gebiedsprofielen met daarin de doelen voor het gebied. Op basis daarvan kunnen de meerjarige gebiedsprogramma's worden uitgewerkt. In de jaarplannen wordt op een rij gezet wat per jaar in het gebied gaat worden uitgevoerd.

Het beleid voor de dorps- en buurthuizen, die de ontmoeting in de dorpen en buurten moeten faciliteren, is herijkt en vastgesteld door uw raad en wordt sinds 2021 uitgevoerd. Dit beleid wordt in 2022 nog geëvalueerd.

Voor het versterken van het sociaal kapitaal wordt er gewerkt met de zogeheten ABCD-methode. ABCD staat voor Asset Based Community Development. Deze methode is bedoeld om de inwoners te ondersteunen bij het opbouwen van netwerken door hun capaciteiten zoveel mogelijk te benutten. Vaak brengt dit sociale relaties tot stand tussen de inwoners. Een voorbeeld hiervan is het project van de nieuwbouwwoningen, die in Hazerswoude Rijndijk West gerealiseerd gaan worden op het voormalige terrein van Avery Dennison. Door de komst van nieuwe woningen wordt de buurt twee keer zo groot. Met de ondersteuning die met ABCD is geboden gaan de inwoners nu zelf verder werken aan hoe zij hiermee willen omgaan.

De pilot met de fysieke teams in twee gebieden (Rijnwoude en Alphen West) is uitgebreid naar de hele gemeente. Per 1 januari 2022 zijn er in de vijf gebieden fysieke gebiedsteams. Dit zijn uitvoerende teams die verantwoordelijk zijn voor onderhoud van het openbaar gebied en duidelijk zichtbaar aanwezig zijn in de wijk. De integraal opzichter is voor inwoners vindbaar en aanspreekbaar en dagelijks in de gebieden te vinden. Net als de meldingen over openbaar gebied worden ook de signalen en opmerkingen in de wijk vertaald in oplossingen en verbeteracties. De afgelopen twee jaar is de Coronacrisis wel enigszins een vertragende factor geweest bij het uitbouwen van wijk- en gebiedsgericht werken.

In deze film <https://vimeo.com/verwaaijmedia/review/705256782/18e80b8c03> een overzicht van het Gebiedsgericht werken 2018 – 2022.

3. Doorontwikkeling organisatie breed gebiedsgericht werken

Voor de doorontwikkeling van organisatie breed gebiedsgericht werken is in maart 2022 een procesregieteam samengesteld die de organisatie in 2022 helpt om meer gebiedsgericht te gaan samenwerken. Belangrijk onderdeel hiervan zijn de vijf gebiedstafels in de gebieden waar onderwerpen aan de orde komen die van belang zijn voor de inwoners. Halen en brengen is het uitgangspunt. De gebiedstafels spelen een rol om zowel het integraal als het interactief werken (met inwoners) in het gebied te versterken. Het is de bedoeling dat (georganiseerde) inwoners aan de gebiedstafel met de juiste professionals in overleg kunnen over wat belangrijk is voor het gebied. Tijdens de kennismakingsbijeenkomst met de raadsleden op 14 april jl. is het doel en de werkwijze van de gebiedstafel kort toegelicht. Daarbij is aangegeven dat raadsleden hierover te zijner tijd nader worden geïnformeerd.

4. Verwachtingen voor de volgende collegeperiode

Het door ontwikkelen van een gebiedsgerichte aanpak is maatwerk. Het bevordert gelijke kansen en het verbetert prettig leven in de wijk of het gebied. Lokale democratie is gericht op de directe leefomgeving. Door deze verder te versterken, vergroten we de zeggenschap en het gezamenlijk gevoel. Hierbij zoeken we aansluiting bij de behoeften, kennis en kunde van de samenleving en het eigenaarschap van inwoners. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor georganiseerde dorpsoverleggen als één van de stakeholders. We betrekken ook inwoners die je normaal niet zo snel hoort. Vragen, klachten en opmerkingen van inwoners over de leefomgeving en dienstverlening zijn belangrijke signalen en het begin van (ongestructureerde) participatie. Tegelijkertijd is het goed om ons vooraf te realiseren dat niet alle onderwerpen zich lenen voor participatie in de vorm van zeggenschap. Grote complexe ketenvraagstukken vragen bijvoorbeeld om bestuurlijke verantwoordelijkheid. Het is daarom nodig om per vraagstuk aan de voorkant duidelijkheid te geven over de mate van participatie en over wat we niet lokaal doen. Op dit punt verwijzen wij naar het vastgestelde participatiekader (door de raad vastgesteld op 30 september 2021).

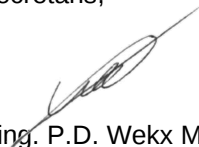
Als we op deze wijze de komende jaren als gemeente samenwerken met raad en inwoners, dan dragen we bij aan duurzame relaties tussen inwoners, overheid en ondernemers. Het komen tot gezamenlijk resultaat staat hierbij voorop.

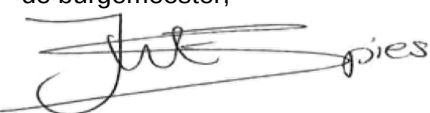
6. Tot slot

Het hoofddoel van gebiedsgericht werken blijft dat alle inspanningen gericht zijn op wat het gebied nodig heeft. Hierbij ligt de nadruk op het collectieve belang van de inwoners (sociale cohesie). In het verlengde daarvan, en waar noodzakelijk, op het zo preventief mogelijk inspelen op verschillende individuele situaties. Door ambtelijk aanwezig te zijn in het gebied en steeds meer vanuit de gebiedsbril te kijken. Daarmee zorgen we voor integrale afstemming van allerlei onderwerpen per gebied. Dat doen we daarnaast ook door altijd vooraf actief te onderzoeken welke vorm van participatie mogelijk is per onderwerp. Zo werken we als gemeente steeds meer van buiten naar binnen: al mogelijk makend en samenwerkend met inwoners en partners.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. ing. P.D. Wekx MBA

mr. drs. J.W.E. Spies